

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการเลี้ยงปลาน้ำจืดตามมาตรฐานขั้นปลอดภัยของเกษตรกร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการเลี้ยงปลาน้ำจืดตามมาตรฐานขั้นปลอดภัยของเกษตรกร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Co relational research) โดยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยคือ เกษตรกรในเขตพื้นที่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ที่เข้าร่วมโครงการผลิตสัตว์น้ำจืดตามมาตรฐานขั้นปลอดภัยในปี 2549 จำนวน 127 ราย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา เนื่องจากประชากรมีจำนวนไม่มากผู้วิจัยจึงศึกษาจากประชากรทั้งหมดโดยไม่มีกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ซึ่งมีลักษณะคำถามแบบปลายปิด (Close – ended questions) และแบบปลายเปิด (Open – ended questions) โดยแบ่งคำถามออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะทั่วไปของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการผลิตสัตว์น้ำจืดตามมาตรฐานขั้นปลอดภัย ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ประสบการณ์ในการเลี้ยงปลาน้ำจืดรายได้ภายในครัวเรือน รายได้จากการขายผลผลิตปลาน้ำจืด สภาพถือครองที่ดิน แรงงานในครัวเรือน สถานที่ทำการเลี้ยงปลา แหล่งทุนและสินเชื่อ การได้รับข่าวสาร การติดต่อกับเจ้าหน้าที่การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ การศึกษาดูงาน/การฝึกอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงปลาน้ำจืดตามมาตรฐานขั้นปลอดภัย

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านความรู้และทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาน้ำจืดตามมาตรฐานขั้นปลอดภัย

ของเกษตรกร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่แบ่งเป็น 2 ตอนคือ

2.1 ข้อมูลด้านความรู้ของเกษตรกร ผู้เข้าร่วมโครงการผลิตสัตว์น้ำจืดตามมาตรฐานขั้นปลอดภัยต่อการเลี้ยงปลาน้ำจืดตามมาตรฐานขั้นปลอดภัย โดยเลือกตอบว่าเป็นคำถามผิดหรือถูก ถ้าตอบถูกได้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดได้ 0 คะแนน

2.2 ข้อมูลด้านทัศนคติของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาน้ำจืดต่อการเลี้ยงปลาน้ำจืดตามมาตรฐานขั้นปลอดภัย โดยให้แสดงความคิดเห็นเป็น 5 ระดับดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีค่าเท่ากับ	5	คะแนน
เห็นด้วย	มีค่าเท่ากับ	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	มีค่าเท่ากับ	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	มีค่าเท่ากับ	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีค่าเท่ากับ	1	คะแนน

การแปลความหมาย ระดับทัศนคติของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการผลิตสัตว์น้ำจืดตามมาตรฐานขั้นปลอดภัย ต่อการเลี้ยงปลาน้ำจืดตามมาตรฐานขั้นปลอดภัยใช้วิธีนำค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความคิดเห็นมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.21 - 5.00 คะแนน	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.41 - 4.20 คะแนน	หมายถึง	เห็นด้วย
ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.61 - 3.40 คะแนน	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.81 - 2.60 คะแนน	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.80 คะแนน	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านการเลี้ยงปลาน้ำจืดตามมาตรฐานขั้นปลอดภัยของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการผลิตสัตว์น้ำจืดตามมาตรฐานขั้นปลอดภัย อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งแบ่งคำถามออกเป็น 6 ประเด็นหลักดังนี้ (1) สถานที่ ได้แก่ การขึ้นทะเบียนฟาร์มใกล้แหล่งน้ำสะอาดห่างจากแหล่งกำเนิดมลพิษการคมนาคม สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน การป้องกันควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อโรค (2) การจัดการทั่วไป ได้แก่ คู่มือการเลี้ยงปลาน้ำจืด ตั้งแต่ การเตรียมบ่อ การให้อาหาร การจัดการพ่อแม่พันธุ์ การ

อนุบาลปลาน้ำจืด การจัดการด้านสุขาภิบาลและสิ่งแวดล้อม การบันทึกข้อมูล ได้แก่ การบันทึกการซื้อขายลูกพันธุ์สัตว์น้ำ ตามแบบฟอร์มราชการกำหนด มีหนังสือกำกับการจำหน่ายสัตว์น้ำและลูกพันธุ์สัตว์น้ำ (3) ปัจจัยการผลิต ได้แก่คุณภาพและการจัดเก็บอาหารปลา (4) การจัดการดูแลสุขภาพสัตว์น้ำ ได้แก่การป้องกันโรค ยาและสารเคมี ต้องห้าม ความสะอาดของโรงเรือนและอุปกรณ์ต่างๆในกระบวนการผลิต (5) สุขลักษณะฟาร์ม ได้แก่ระบบน้ำทิ้ง ห้องสุขา ที่รวบรวมขยะ การจัดเก็บอุปกรณ์เครื่องมือ (6) การเก็บเกี่ยวและการขนส่ง ได้แก่การวางแผนเก็บเกี่ยวผลผลิตตามความต้องการของตลาด การจัดการดูแลรักษาสัตว์น้ำอย่างถูกสุขลักษณะระหว่างการเก็บเกี่ยวและการขนส่ง ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวไม่มียาปฏิชีวนะและสารต้องห้ามตกค้างในเนื้อสัตว์น้ำเกินกว่าราชการกำหนด โดยเลือกตอบว่าในแต่ละประเด็นเกษตรกรปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ

ตอนที่ 4 ข้อมูลด้านปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงปลาน้ำจืดตามมาตรฐานขั้นปลอดภัยของเกษตรกร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ โดยให้เกษตรกรแสดงความคิดเห็นว่าแต่ละประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงปลาน้ำจืดตามมาตรฐานขั้นปลอดภัยมากน้อยเพียงใด โดยมีมาตรวัดปัญหาและอุปสรรค 5 ระดับดังนี้

มีปัญหาอุปสรรคมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5	คะแนน
มีปัญหาอุปสรรคมาก	มีค่าเท่ากับ	4	คะแนน
มีปัญหาอุปสรรคปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3	คะแนน
มีปัญหาอุปสรรคน้อย	มีค่าเท่ากับ	2	คะแนน
มีปัญหาอุปสรรคน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1	คะแนน

การแปลความหมายปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรผู้เข้าร่วม โครงการผลิตสัตว์น้ำจืดตามมาตรฐานขั้นปลอดภัยต่อการเลี้ยงปลาน้ำจืดตามมาตรฐานขั้นปลอดภัยใช้วิธีนำค่าเฉลี่ยของน้ำหนักปัญหาและอุปสรรคมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.21 - 5.00	คะแนน หมายถึง	มีปัญหาอุปสรรคมากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.41 - 4.20	คะแนน หมายถึง	มีปัญหาอุปสรรคมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.61 - 3.40	คะแนน หมายถึง	มีปัญหาอุปสรรคปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.81 - 2.60 คะแนน หมายถึง มีปัญหาอุปสรรคน้อย
 ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.80 คะแนน หมายถึง มีปัญหาอุปสรรคน้อยที่สุด

ในส่วนของคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการเลี้ยงปลาน้ำจืดตามมาตรฐานขั้นปลอดภัย เป็นคำถามลักษณะปลายเปิด (Open – ended questions) โดยให้เกษตรกรแสดงความคิดเห็น

2.2 การทดสอบแบบสอบถาม

2.2.1 การทดสอบความถูกต้อง (Validity)

โดยผู้วิจัยทำการทดสอบแบบสอบถาม โดยการนำเอาแบบสอบถามที่สร้างขึ้น มาปรึษาต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา (Content Validity) และทำการแก้ไขให้สมบูรณ์

2.2.2 การทดสอบหาความเชื่อถือได้ (Reliability)

ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ ที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไขตามคำแนะนำของ คณะกรรมการที่ปรึกษา ไปทดสอบสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาน้ำจืด ในอำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 20 ราย จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ในตอนี่ 2.2 ข้อมูลด้านทัศนคติของเกษตรกรต่อการเลี้ยงปลาน้ำจืดตามมาตรฐานขั้นปลอดภัย และตอนที่ 4 ข้อมูลด้านปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงปลาน้ำจืดตามมาตรฐานขั้นปลอดภัยของเกษตรกร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ มาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่า Reliability Coefficient ตามวิธีของ Cronbach (Cronbach Alpha Coefficient) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ดังนี้

ตอนที่ 2.2	ได้ค่า Alpha =	0.7849
ตอนที่ 4	ได้ค่า Alpha =	0.7962

3. การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

โดยได้จากการสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการผลิตสัตว์น้ำจืดตามมาตรฐานขั้นปลอดภัย จำนวน 127 ราย จากการสัมภาษณ์และสังเกตด้วยตนเอง โดยขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดจังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานเกษตรอำเภอสันทราย และสหกรณ์กลุ่มผู้เลี้ยงปลาแม่แก้วน้อย บ้านแม่แฝก อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกร

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ

โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงาน เอกสาร และสื่อพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้วิจัยครั้งนี้ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความถี่ (Frequency) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis)